

Використані джерела

1. Марченко М. Сучасні підходи до формування матеріального стимулювання // *Участь молоді у розвитку економіки та суспільства України*. 2015. № 3 С. 135-140.
2. Паньков Д. А., Паньков Д. А. Принципи правового регулювання колективних трудових відносин // *Правовий вісник*. 2007. №2 С. 83-90.
3. Прохоровська С.А. Гідна праця як чинник регулювання соціально-трудова відносин // *Імперативи та інноваційні механізми забезпечення гідної праці в умовах становлення нової економіки* : зб. тез доповідей учасників Міжнар. наук.-практ. конф. ; К.: КНЕУ, 2017. с. 77–80
4. Степанова Е.Р. Розвиток системи матеріального стимулювання трудової діяльності в контексті гідної праці // *Соціально-трудова відносини: теорія та практика*. 2017. №. 2. С.36-38.
5. Цимбалюк С. О. Соціальний пакет: сутність, природа та мотиваційна роль // *Соціально-трудова відносини: теорія та практика*. 2015–№. 2. С.36-38.

Олена ГУМЕНЮК

здобувачка освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування» ТНЕУ
Науковий керівник – д.е.н, професор, завідувач кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ТНЕУ,
заслужений економіст України Михайло ШКІЛЬНЯК

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Умови регіонального розвитку в Україні за останнє десятиліття суттєво змінилися, що зумовило необхідність розробки нової регіональної політики, децентралізації та підвищення конкурентоспроможності адміністративно-територіальних одиниць базового рівня – територіальних громад.

Проблема самодостатності територіальних громад в Україні вирішується шляхом добровільного об'єднання територіальних громад. Об'єднана територіальна громада (ОТГ) – це новий тип адміністративно-територіальних утворень, який є самодостатнім. Вона може стати конкурентоспроможною за умови ефективного управління своїми ресурсами та залучення інших джерел, що сприяють підвищенню її конкурентоспроможності.

Відповідно до Закону України "Про добровільне об'єднання територіальних громад" тими, хто може бути самодостатніми об'єднаними територіальними громадами сіл, селищ, міст, є ті, які в результаті добровільного об'єднання можуть самостійно або через органи місцевого самоврядування забезпечити належний рівень надання послуг з урахуванням кадрових ресурсів, фінансової підтримки та інфраструктури розвитку

відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Ефективність та дієвість місцевого самоврядування вимірюється наявністю в установі відповідного місцевого бюджету, а також ефективно працюючої комунальної власності. Громада повинна використовувати комунальну власність для підтримки життя міста, селища чи села. Комунальна форма власності на землю та нерухомість дає можливість органам місцевого самоврядування мати додаткові джерела доходу. В загальному комунальна власність виражає суспільні, економічні, політичні та територіальні інтереси.

Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" серед підстав набуття прав комунальної власності зазначає:

- безкоштовно передавати власність територіальним громадам державою;
- безкоштовно передавати майно територіальним громадам іншими суб'єктами права власності;
- створення власності місцевими органами влади;
- придбання майна місцевими органами влади у порядку, передбаченому законодавством.

Крім того, органи місцевого самоврядування відповідно до Податкового кодексу України встановлюють місцеві податки та збори.

Місцеві податки в Україні:

1. Податок на нерухомість, крім земельної ділянки;
2. Єдиний податок.

Місцеві збори включають:

1. Плата за місця для паркування транспортних засобів;
2. Туристичний податок.

Комплекс прав власника майна у комунальній власності встановлений статтею 143 Конституції України. Право комунальної власності територіальної громади захищається законом на рівних умовах з іншими формами власності.

Територіальні громади сіл, селищ, міст, районів у містах безпосередньо чи через органи місцевого самоврядування можуть об'єднувати об'єкти права комунальної власності, а також кошти місцевого бюджету для спільних проєктів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств за договором на основі спільної форми власності, установи та організації та створити для цього відповідні органи та служби. Районні та обласні ради від імені територіальних громад сіл, селищ, міст здійснюють управління об'єктами їх спільної власності, які задовольняють спільні потреби територіальних громад. Місцеві органи влади від імені та в інтересах територіальних громад відповідно до закону здійснюють повноваження щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності, у тому числі здійснювати всі майнові операції, можуть передавати об'єкти права комунальної власності на постійну або тимчасове користування

юридичним та фізичним особам, здають їх в оренду, продають і купують, використовують як заставу, вирішують питання їх відчуження, визначають умови використання в договорах та фінансування об'єктів, що підлягають приватизації та передаються у користування та оренди. Доцільність, порядок та умови відчуження об'єктів права комунальної власності визначаються відповідною радою. Доходи від відчуження об'єктів права комунальної власності зараховуються до відповідних місцевих бюджетів і використовуються для фінансування заходів, передбачених бюджетами розвитку. Право комунальної власності територіальної громади захищається законом на рівних умовах з правами власності інших суб'єктів.

Питання землекористування є актуальним та важливим, оскільки цей ресурс є одним із найцінніших. Експерти зазначають, що незважаючи на спроби максимально вирішити питання використання земель в Україні, на сьогоднішній день у цій сфері все ще є деякі невідповідності.

У комунальній власності згідно із Земельним кодексом перебувають:

а) всі землі в межах населених пунктів, крім земельних ділянок приватної та державної власності;

б) земельні ділянки, на яких розташовані будівлі, споруди та інші об'єкти нерухомого майна комунальної власності незалежно від їх місцезнаходження.

Територіальні громади набувають землі у комунальній власності у разі:

- передачі земель державної власності їм;
- відчуження земельних ділянок для суспільних потреб та на основі суспільної необхідності відповідно до закону;
- прийняття спадщини;
- купівлі за договором купівлі-продажу, дарування, бартеру, інших цивільно-правових договорів;
- виникнення інших передбачених законом підстав.

Так, в 2019 році у Теплицькому районі утворилась Теплицька ОТГ. В зв'язку з чим у кінці 2019-початку 2020 року проходив процес передачі майна із спільної комунальної власності територіальних громад сіл, селища Теплицького району в комунальну власність Теплицької селищної ради об'єднаної територіальної громади. Так, станом на 01 квітня 2020 року на баланс новоствореної комунальної установи «Центральна бухгалтерія комунальних закладів Теплицької селищної ради» обліковано 15 об'єктів закладів освіти та культури. Частина іншого майна перебуває в процесі передачі. Під час організації роботи установа стикнулася із рядом проблем, основна з яких – бюрократична. Проте всі питання вирішилися позитивно. Тому на даний час у громади появилась можливість збільшити доходи бюджету громади, ефективніше використовувати майно та покращити стан надання соціальних

гарантій громадянам закладами загальної середньої і дошкільної освіти. Проте даному процесу частково перешкоджають окремі чинники, зокрема щодо управління землями громади. Ця ситуація призводить до невиконання запланованих показників дохідної частини бюджету громади та, відповідно, не спроможності забезпечити ресурсами надання основних соціальних гарантій і виконання зобов'язань перед громадянами.

Використані джерела

1. Алексеев А. Комунальна власність: проблеми та перспективи. Зб. наук праць УАДУ / за заг. ред. В. І. Лугового, В. М. Князева. К.: Вид-во УАДУ, 2002. Вип. 1. 464 с.
2. Ковальова О. М. Концепція розвитку комунальної власності в Україні. *Теорія та практика державного управління в Україні*. 2010. Вип. 1 (28).
3. Закони України: «Про місцеве самоврядування в Україні»: чинне законодавство зі змінами та доповненнями. *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 1997, № 24, ст.170.
4. «Про добровільне об'єднання територіальних громад»: чинне законодавство зі змінами та доповненнями. *Відомості Верховної Ради* (ВВР), 2015, № 13, ст.91.

Андрій ГУРАЛЬ

здобувач освітньо-професійної програми

«Публічне управління та адміністрування» ТНЕУ

Науковий керівник – д.наук з держ.управл., професор кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ТНЕУ В'ячеслав ТОЛКОВАНОВ

МІЖМУНІЦИПАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Децентралізаційні процеси в Україні продовжують забезпечувати формування спроможних територіальних громад, здатних виконувати покладені на них повноваження надавати своїм жителям необхідних обсяг і спектр послуг та забезпечувати місцевий економічний розвиток територій. Незважаючи на потенційні можливості кожної громади самостійно вирішувати зростаючу кількість проблем, в умовах динамічного середовища і підвищеного рівня загроз досягти бажаних результатів роботи є складним процесом. В таких ситуаціях все більшої актуальності набувають питання організації міжмуніципального співробітництва, коли проблемні питання можуть і будуть вирішуватися на засадах об'єднання зусиль та фінансових ресурсів. За висновками практиків та науковців, дієвим інструментом забезпечення ефективного економічного розвитку територіальних громад на сучасному етапі є укладання договорів міжмуніципального співробітництва та відповідальність за їх неухильним виконанням.